

A somi polgármester őse az „aradi tizennegyedik”

2013. augusztus 9. 09:44 *Főnői Imre* (Somogyi Hírlap cikke)

Lenkey Károly nemzetőr ezredes nevét vette föl a Kecskeméti Nemzetőr Egyesület Lenkey Tibor, a nagy történelmi múltú Lenkey-család leszármazottjának hozzájárulásával – áll a hírekben. A nemzetőrök a legutóbbi somi Sütifesztiválon is ott voltak, különdíjakat is átadtak.

*– Lenkey János honvédtábornok, az „aradi tizennegyedik” és bátyja, Lenkey Károly nemzetőr ezredes dédnagyapám nagybátyjai – mondja lapunknak **Lenkey Tibor** somi polgármester, aki 1990 óta vezeti Somogy megye névadó települését, történelmi felmenőit azonban eleddig szerényen „elhallgatta”. – Több Lenkey az országból és külfonból kezdeményezte korábban a Lenkey Társaság Kulturális Egyesület megalakulását, melynek lányommal alapító tagjai vagyunk. A két katona-Lenkey, János és Károly, valamint édesanyjuk ugyanazon a helyen nyugszik.*

*A Kecskeméti Nemzetőr Egyesület a kecskeméti Katona József Parkban koszorúzta meg a minap Iványi-Grünwald Béla festőművész mellszobrát, aki 146 éve született az idén 784 éves Somban. Természetesen ott volt **Lenkey Tibor** is.*

A Lenkey fivérek pályafutása az abban a korban általános gyakorlat szerint alakult. A 18. század végén és a 19. század elején egy elszegényedett nemesi családból származó fiatalembernek nem sok lehetősége maradt a „felemelkedésre”. Választhatott a katonai, jogász vagy papi hivatás között. Károly 1839-ben, miután letette a „korban szokásos cautiót”, melyet a császári-királyi hadsereg tagjainak kellett nősülés esetén letenni mintegy biztosítékként, hogy rangjának megfelelő életszínvonalat tud biztosítani jövőendő családjának, lemondott tiszti rangjáról és kilépett a hadseregből.

Azzal az elhatározással vonult nyugalomba, hogy örökre búcsút mond a katonai pályának. De nem így történt. Az 1848-as lelkesedés őt is elragadta, s mint annyi más kortársa, ő is belépett a nemzetőrségbe. 1848. június 19-től Lenkey Károly (1802-1874) Heves megye egyik nemzetőr őrnagya, majd rábízták a megyebeli nemzetőr alakulatok kiképzését.

***Lenkey János** (1820-1849) 1826-ban lépett a Württemberg huszárezredbe, mint hadapród; 1848-ban ugyanazon ezredben százados volt s Galiciában állomásozott. A hazai mozgalmak hírére a század legénysége a „Magyarországba jövetelre határozta el magát s tisztjeit is erre bírta”. 1849. áprilisában a komáromi vár parancsnokává nevezték ki, de nemsokára Guyonnal váltották fel. 1849 nyarán bízták meg újra a Tisza körül alakult lovashadosztály vezetésével; később az aradi börtönbe hurcolták, ahol megőrült, a kivégzéstől halála mentette meg.*

*Károlyt 1848. augusztusában a rácok ellen Verbász alá küldték. Itt azonban csakhamar éles súrlódásokba keveredett Bechtold tábornokkal és gróf Castilioni huszárezredessel; visszahívták tehát Heves vármegyébe zászlóaljával együtt. A korabeli feljegyzések szerint az önkéntes nemzetőrökkel az is volt a baj, hogy fél szemmel hazafelé kacsintgattak. 1848 különösen jó termésű esztendő volt, kivált a szőlőtermés volt kiugróan magas. A nemzetőröket így jobban érdekelte a várható szüret eredménye, mint a katonáskodás. Jellemző példa erre, hogy 1848. szeptember 28-án **Lenkey Károly** őrnagy a szüretre való tekintettel a nemzetőrök gyakorlatozását előbb október 16-ig, majd október 12-én újabb két hétre, október 24-ig felfüggesztette. **Lenkey Károly** 1848 decemberében a Schlick ellen indított hevesi önkéntes lovascsapat parancsnoka volt. Lemondása akkor következett be, amikor Kossuth 1848 december végén eszéki dandárparancsnokká akarta kinevezni.*

*Lemondásának okát Lenkey a visszaemlékezéseiben úgy magyarázta, hogy a Kossuthal való megbeszélése során valóban kinevezte alezredesnek és rábízta az eszéki vár parancsnoki tisztét, de másnap reggel tudta meg azt a tény, hogy az Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke **Földváry Lajos** ezredesre bízta végül a várparancsnoki beosztást. A szabadságharc vérbefojtása után két hónapig Egerben bujkált, majd mégis önként feladta magát. Őt is, akárcsak öccsét, Aradra vitték. Mindkét Lenkeyre halálos ítélet várt, azonban János elméje a fogva tartás szörnyű körülményei miatt elborult, és rövidesen meg is halt, Károly golyó általi halálos ítéletét pedig tizenkét évi, vasban töltendő fogságra változtatták. Am a vár fogságból 1853 során kegyelem folytán megszabadult. **Lenkey Károly** így emlékezett Egervári Ödön lejegyzése szerint testvére szomorú halálára: „Dühös örült lett, minden ruháit egész a meztelenségig letépte magáról; ami csak fogházában volt, összetört és zúzott, úgyhogy a négy fal között se kályha, se ablak nem maradt. Ha a porkoláb katonákkal hozzá bement, megrohanta őket; ily eseteknél sokszor megsebeztek. Meztelen, egy fütetlen, ablak nélküli szobában, sebesülten, minden ápolás nélkül halt meg február 7-én 1850-ben, és az aradi temetőbe én temettetem el. Béke hamvaira!”*

*A Vasárnapi Újság 1874. május 31-i száma adott hírt **Lenkey Károly** haláláról, egri temetéséről, s méltatta a két Lenkey fivér érdemeit. Azt is írta Károlyról: „A kormányzó, kihez elégtételhez folyamodott, azon ajánlattal igyekvék őt kiengesztelni, hogy tábornokká nevezi ki, de Lenkey ezt visszautasította s a szabadságharc végéig ezredes maradt, bár Kossuth később, a Tiszánál vívott csaták közben ismételte ezt az ajánlatot.”*

Lenkey Tibor

65 éves, Makón született, több, mint ötven éve él Somban. Főkönyvtáros volt a siófoki városi-járási könyvtárban, klub- és könyvtárvezető, valamint magyar-történelem szakos tanár a siófoki szakmunkásképző iskolában, majd tizenhárom évig az MHSZ városi-járási titkára. Az Ezüstpart szállodában rendészeti vezetőként is dolgozott. 1990 óta Som polgármestere, 2007-ben Somogy Polgáraiért-díjas. Két gyermeke van, hobbija a rádióamatőrkedés.

Somogyi Hírlap 2013.08.09.